

Pravidla bibliografické citace pro katedru filmových studií

Katedra filmových studií se rozhodla v rámci svých projektu, veškeré studentské písemné práce nevyjímaje, využívat, upravit a rozšířit normu již standardizovanou odborným filmovědným časopisem *Illuminace*, a sice následujícím způsobem:

1. Sekundární prameny

1.1 Monografická publikace

Autor knihy, *Název knihy*. Místo vydání: Nakladatelství rok vydání, strany.

Rudolf Skopec, *Dějiny fotografie v obrazech 1890–1945*. Praha: Orbis 1963, s. 492–493.

1.2 Příspěvek ze sborníku

Autor příspěvku, *Název příspěvku*. In: Jméno/ Jména editoru (ed./eds.), *Název sborníku*. Místo vydání: Nakladatelství rok vydání, strany.

Patricia Holland, Sweet it is to scan: Personal photographs and popular photography. In: LizWells – John Hawkins (eds.), *Photography: A critical Introduction*. London – New York: Routledge – Blacksmith 2003, s. 117–164.

1.3 Článek z časopisu

Autor článku, *Název článku*. *Název časopisu* ročník, rok vydání, číslo vydání, strany.

Petra Trnková, Club deutscher Amateurphotographen in Prag a jeho umělecké směřování na počátku 20. století. *Historická fotografie* 3, 2004, c. 1, s. 5–15.

1.4 Novinový článek

Autor článku, *Název článku*. *Název novin* ročník, (datum vydání) rok vydání, číslo vydání, strany.

Tomáš Němeček, Osm vražd – a co dál: Debata o dětské kriminalitě. *Respekt* 15, (1. 11.) 2002, č. 45, s. 3.

(Není-li autor znám, uvádíme místo jména an.)

1.5 Formy opakované citace

Existují různé varianty opakované citace. My budeme využívat pouze tu, kdy se citace objevuje ihned za citací původní:

Petra Trnková, Club deutscher Amateurphotographen in Prag a jeho umělecké směřování na počátku 20. století. *Historická fotografie* 3, 2004, c. 1, s. 5–15.

Tamtéž. (Pokud se liší stránkování, uvedeme: Tamtéž, s. 4).

V případě rozsáhlého aparátu, můžeme u opakované citace volit zkrácený záznam:

Petra Trnková, Club..., s. 3.

1.6. Internetový pramen

Podstatou citace internetového zdroje je především zachování plné identifikovatelnosti a lokalizace textu. Důležitá je přesná identifikace textu (autor, název apod.), přesná webová adresa (tedy pokud možno nejen označení domény) a datum citace, protože medium internetu je nestálé.

a/ odkaz na tiskem zveřejněný text (příkladem je kniha, analogicky lze využít u článku ze sborníku a periodik):

Autor, *Název knihy*. Místo vydání: Nakladatelství: rok vydání, strany. Dostupný na <<http://film.ff.cuni.cz/htm/0001.htm>> [cit. datum].

Ivan Klimeš, Vítejte v baroku! První záběr Dáblovy pasti. In: Petr Kopal (ed.): *Film a dějiny*. Praha: NLN 2005, s. 183–196. Dostupný na: <http://www.resbohemia.org/open_article.php> [cit. 28. 10. 2006].

b/ Odkaz na text zveřejněný primárně na internetu:

Autor, Název příspěvku. *Internetové periodikum*, ročník vydání, rok vydání, číslo vydání. Dostupný na <<http://film.ff.cuni.cz/htm/0001.htm>> [vyšlo 20. 6. 2006; cit. 28. 10. 2006].

Jana Voplakalová, Cinepur v Roxy: Peeping Tom. *Cinepur*. Dostupný na <<http://www.cinepur.cz/article.php?article=43>> [vyšlo nedat.; cit. 28. 10. 2006].

2. Primární prameny

Uvedení primárního pramene není tak striktně vázáno pravidly, jako bibliografická citace sekundární literatury. Řídíme se především logikou s cílem jednoznačně identifikovat pramen. Uvedené příklady jsou doporučené a nelze je vždy aplikovat na všechny druhy archiválií a jiných primárních pramenu.

2.1 Primární archivní pramen

Pokud možno přesné označení archiválie. Archiv (zkratka), fond Název fondu (zkratka), sign. číslo signatury / k. číslo kartonu apod., l. číslo listu /s. číslo strany apod. (pokud existuje).

Filmpolitik in Böhmen und Mähren, autor Herrmann Glessgen, nedatováno [léto 1939]. NA. ÚRP 109, sign. 109-12-112.

Text smlouvy mezi firmou Cautio Treuhand GmbH a Milošem Havlem, Praha 26. dubna 1940. BAB, f. R 55 (RMVP), k. 498.

2.2 Audio(vizuální) záznam jako primární pramen

Pokud možno přesné označení audio(vizuálního) záznamu. Archiv (zkratka), fond Název fondu (zkratka), sign. číslo signatury apod., přesnější určení záznamu (stopáž, metráž apod.; pokud je odůvodněné a pokud lze dohledat).

2.3 Živý rozhovor s pamětníkem

Rozhovor s Milanem Otáhalem vedený Miroslavem Vaňkem v Praze dne 13. 12. 2003.

2.4 Zveřejněné audio(vizuální) a filmové dílo

V praxi psaná textu v oboru filmové vědy se s odkazem na film setkáváme velice často. Ani zde nejsou stanovena jednoznačná pravidla. Stupeň podrobnosti filmografického údaje závisí na záměru textu a jeho autora.

Obecně je možné jako minimální filmografické údaje doporučit:

a/ film, který byl v oficiálně uveden v českých zemích (včetně uvedení v televizi apod.):

Český distribuční název filmu (Originální název, režisér, rok světové premiéry filmu).

Harry Potter a kámen mudrců (Harry Potter and the Sorcerer's Stone, r. Chris Columbus, 2001).

Plný záznam uvádíme u prvního výskytu, dále stačí již uvádět český distribuční název.

b/ v případě filmu, který nebyl nikdy v minulosti oficiálně uveden v českých zemích:

Originální název filmu (Režisér, rok světové premiéry filmu).

Harry Potter and the Sorcerer's Stone (r. Chris Columbus, 2001

Plný záznam uvádíme u prvního výskytu, dále stačí již uvádět originální distribuční název.

3. Odkazový aparát

Odkazy na prameny jsou v rámci prací na katedře filmových studií uváděny v textu horním indexem arabskými číslicemi (využijte ve wordu funkci „poznámka pod čarou“).

Poznámkový aparát je uváděn v poznámkách pod čarou na straně, kde je umístěn hlavní text.

Soupis literatury

Samostatnou kapitolou užití bibliografických údajů je soupis použité literatury či doporučené literatury k tématu.

Bibliografický záznam tvoříme stejně, jako v případě odkazu na literaturu v poznámkovém aparátu v tím rozdílem, že musíme formálně vyřešit, podle jakého klíče budeme za sebou záznamy radit. V soupisu literatury můžeme například vytvořit samostatné věcné podkapitoly, nebo lépe kapitoly podle druhů dokumentů.

V obecné rovině však platí, že záznamy v soupisu literatury řadíme vždy podle abecedy, tedy podle příjmení autora. Proto je žádoucí provést inverzi jména a příjmení autora a také například zvýraznit příjmení (např. kapitálkami).

HOLLAND, Patricia, Sweet it is to scan: Personal photographs and popular photography. In: Liz Wells – John Hawkins (eds.), *Photography: A critical Introduction*. London – New York: Routledge – Blacksmith 2003, s. 117–164.

SKOPEC, Rudolf, *Dějiny fotografie v obrazech 1890-1945*. Praha: Orbis 1963, s. 492–493.

V případě inverze vkládáme mezi příjmení a jméno čárku (případně lze zařadit i dvojtečku)

Problém může nastat v případě soupisu literatury, která obsahuje odkazy na novinové (event. též časopisecké) články. Velmi často v nich chybí jméno autora a také řazení podle tohoto údaje může být bezpředmětné. V případě rozsáhlejšího soupisu článkové bibliografie, zvláště v případě, kdy mají články částečně či plně funkci zkoumaného subjektu (např. při historickém výzkumu reflexe nějakého jevu v denním tisku) doporučujeme oddělit článkovou bibliografii od seznamu ostatní literatury a radit ji podle logiky výzkumu např. chronologicky).

Důležité zkratky:

an. Anonym, autor je neznámý

s. strana

c. číslo

cit. citováno

c. d. citované datace, již citováno výše

b. d. bez datace, není uveden rok / datum vzniku pramene

b. m. bez místa, není uvedeno místo vzniku pramene

nestr. nestránkováno

f. fond

sign. signatura

k. karton

Seznamy zkratk pro obor filmové vědy nejdůležitějších archivních institucí viz Archivní síť v České republice a v zahraničí

Podstatná doporučení závěrem:

- norma musí být vždy jednotná

- za každým interpunkčním znaménkem (s výjimkou pomlček u číslic) nezapomeňme udělat jednu mezeru

- na konci záznamu neopomiňme vložit tečku

- veškeré naše doplňující údaje odlišíme od informací citace hranatými závorkami. Do hranaté závorky patří např.: informace doprovodné (knihovní signatura rukopisu a určení knihovny, ve které může čtenář tento nevydaný text dohledat), výpustě v citacích textu [...], opravy chybných čísel periodik a překlepů, doplnění pravých jmen k pseudonymům, překladu k originálním údajům a naopak, atd.

- geografické názvy uvádíme vždy v jazyce originálu

- cizí ženská jména můžeme přechylovat, nebo je můžeme ponechat v původní formě – vždy však dodržujte jednotné pravidlo pro celý text

- snažíme se dodržet všechny formální znaky – psaní velkých písmen, diakritiku (v odůvodněném a výjimečném případě, kdy od jejího dodržení upustíme, musíme toto pravidlo dodržet u všech znaků)

- v případě transliterace z jiné než latinské abecedy se držíme platných norem – např. česká státní norma transliterace cyrilice CSN 01 0185-1975, CSN ISO 9 (01 0185)
- soupisy pramenu pořizujeme vždy přesně, pozorně a kompletně; pokud například ve spěchu v názvu článku v poznámkách z knihovny zkrátíme slovo „československý“ na „čs.“, budeme po několika dnech těžko vzpomínat, jaká byla správná varianta názvu a zbytečně si přiděláme práci ověřováním správnosti
- vždy, pokud je uvedeno, vypisujeme celé jméno a příjmení autora; v případě, když autor užil pseudonym a my známe pravé jméno autora, můžeme toto jméno uvést v hranaté závorce – např: AMB [= A. M. Brousil], Jan Žalman [= Antonín Novák]
- chyby v názvu sekundárních pramenu neopravujeme; chyby související s edicí pramene, např. nesprávně vytištěné číslo vydání periodika uvedeme na pravou míru za originálním údajem v hranaté závorce
- vždy, pokud je to možné, upřednostňujeme odkazy na původnější literaturu před odkazy na literaturu, která již danou informaci zprostředkovává; pokud je to možné, dáme v historické práci přednost odkazu na primární pramen před odkazem na sekundární literaturu
- zjištění bibliografické informace z angloamerické literatury vyžaduje v řadě případů relativně velkou zkušenost; ve sporných situacích můžeme svůj záznam porovnat s profesionálním knihovnickým záznamem (pozor, knihovní norma je v mnoha ohledech odlišná od naší, ale věcně by se měla shodovat) v knihovně či na internetu, případně se neostýchejme otázku položit přímo pracovníku knihovny nebo svému pedagogovi
- pokud citujeme ze zahraničních zdrojů, zjistíme si nejprve, zda nevyšel český překlad – pokud ano, tento je závazný; pokud ne, text překládejte a do poznámky pod čarou uveďte, že nebude-li řečeno jinak, jste autorem překladu právě vy

td; ks